

Stevning Andelsmejeri

Andelsmejeriet begyndte med 21 andelshavere den 17. januar 1892. Det første år leverede de 21 andelshavere 784.849 pund mælk. Den første mejeribestyrer hed Christen Christensen der afgik ved døden 1916. Hans efterfølger var Kristian Hansen-Boelt, der virkede indtil mejerierne i Stevning, Svenstrup og Havnbjerg blev slået sammen i 1937.

Boelt tråde til da tiden var svær. Mælkemængden og fødevarerituationen gik ned da kreaturer skulle afleveres til den preussiske krigsmaskine, der var i høj gear på denne tid. Folk der ikke var leverandører af mælk, fik kun 70 gram smør om ugen, mens leverandører fik 90 gram. Folk gik selv i gang med at kærne smør, blot de havde en ko eller to. Selv om levering af produkter fra hele Nørherred blev overvåget af tyske soldater, så blev der snydt alle vegne. Tønder blev stjålet og der blev lavet om på regnskaberne. Men så kom revolutionen. Der kom skrivelse fra fedtcentralen i Sønderborg, der beordrede 1/2 pund smør skulle tildeles hver person. Skrivelsen var underskrevet af Topf, præsident over Als. Tildelingen blev effektueret. De tre dages republik på Als var nu ikke noget, som dengang passede alsingerne.

Fra 1920 gik mejeriet videre under dansk styre. Smørekspportforeningen i Sønderborg kom i gang igen, og de fleste mejerier i Sønderborg amt meldte sig ind i den. Der blev lavet et smørlager i Sønderborg, og der samledes alt smørret, så det gik igennem Dansk Smørekspportforening. Stevning mejeri havde maskiner som andre mejerier, og var slet ikke så dårligt kørende. Hygiejnen lå Boelt meget i sinde. Han arrangerede det sådan at spildevandet fra mejeriet blev ledt ud til det lille vandløb der løb forbi mejeriet fra Ravnsdam. Ganske primitiv ordning der dog fungerede fint indtil bækken blev rørlagt.

Inde i mejeriet blev maskinerne installeret mest praktisk og mælkekørselen organiseredes, så både betaling og kørsel blev mere hensigtsmæssig. Der blev indført mælkepenge, det var mønter til hele og halve liter mælk. En mønt til 1 liter sød kostede 12 øre. Leverandørerne skulle selv sørge for at de fyldte spande var klar til afhentning til aftalt tid. De skulle selv køre mælken til mejeriet. De leverandører der ikke kørte mælk, hjalp til med at læsse kul på stationen eller køre smør til stationen. Hvis mejeriet manglede mælk, blev der givet signal med fløjten fra dampmaskinen, et fløjt til mælkevognen og to til de "Markens!" (dem fra Stevningnor m.m.). Nytårsaften var det altid en yndet sport for byens ungdom at fjerne mælkevognen, så kusken kunne begynde det nye år med at gå ud og søge efter sin vogn.

Da mejerierne i Stevning, Svenstrup og Havnbjerg blev slået sammen i 1937 var det første gang i Danmarks historie man hørte om en mejerifusion. En bedrift der blev særlig populær i mange, mange år bagefter.

Da mejeriet i Stevning ophørte, fik vi et mælkeudsalg i Stevning. Det var Mælke-Mari (Marie Jensen, Stevninggade 6) der solgte mælk både i løs og i flasker. Fra 1964 til 1979 kørte der mælkevogn i Stevning. Indtil 1990 kunne man købe mælkeprodukter hos købmand Svend M. Bork.

---

*Genfortalt og tilpasset til Internet fra
bogen "Svenstrup Kirkesogns Historie"
udgivet af Lokalthistorisk gruppe i 1992*
